

Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium 7150 Bonyhád, Kossuth Lajos utca 4.

Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny

2020. január 23.

10. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

felkészítő tanár neve

Tollbamondás pontszáma: _____

Szövegértés pontszáma: _____

Helyesírási teszt pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

A feladatokat összeállította:

Kutnyánszkyné Bacskai Eszter szaktanár

Lenczné Vrbovszki Judit szaktanácsadó

Unti Judit szaktanár

Lektorálta:

Győrffy Lilla szaktanár

A verseny fővédnöke:

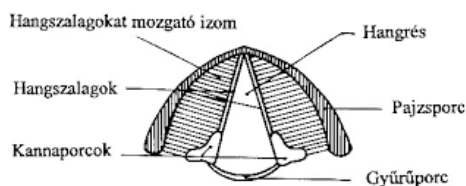
Dr. Simoncsics Péter nyelvész, docens

Dr. Nagy Imre professor emeritus PTE

Szövegértési feladatok

Az artikulációs vizsgálatok előzményei Magyarországon

A magyar nyelvre vonatkozóan eddig kevés olyan artikulációs vizsgálat született, amely dinamikus adatokon (azaz nem csak statikus állóképeken) alapul.

A gégefő szerkezete

(Wacha-Kőrösi-Nagy 1980-81: 1.5.a. nyomán)

Lotz János, Markó Alexandra, Csapó Tamás Gábor, Deme Andrea, Gráci Tekla Etelka, Varjasi Gergely az 1960-as években, Szende Tamás az 1970-es években, majd Bolla Kálmán az 1980-as években röntgenfilm technológiával vizsgálta a magyar beszéd artikulációját. Bolla kutatásaiban az összes magyar magánhangzót és mássalhangzót elemezte: a röntgenfelvételekből a vizsgált beszédhangokról öt-öt képet ábrázoltak számítógépre, majd a rajzokat fonetikai szempontból elemezték. A tanulmányokban

rajzokon közölték az összes így keletkezett artikulációs konfigurációt. Ezek az adatok amellel, hogy segítik a magyar beszédképzés mechanizmusainak megismerését és az artikulációs bázis feltárását, akár egy mai modern artikulációs elvű beszéd szintetizátorhoz is felhasználhatók lennének. Bolla és kollégái egy későbbi tanulmányban részletesen ismertetik a röntgenfelvételek készítéséhez használt eszközöket és az alkalmazásukat. Ebből kiderül, hogy a mikroszámítógépes technikát úgy dolgozták ki, hogy az interlingvális hangtani egybevetésekre is alkalmas legyen. Bolla emellett kísérletezett az ajkak és a szájpad, valamint a nyelv (mint szerv) vizsgálatával is. Artikulációs elemzéseit nemcsak a magyar kiejtés vonatkozásában végezte el, hanem más nyelvekre is kiterjesztette: az oroszra, az amerikai angolra, a finnre, a lengyelre, valamint a német nyelvre (Valaczkai Lászlóval együtt). (http://real.mtak.hu/72564/1/Bona_Gyermeknyelv_READER.pdf)

1. Az alábbiakban a szövegben egymás után szereplő idegen szavakat olvashatod. Írd melléjük a magyar megfelelőjük számát! 7/

artikuláció	1. összefüggő folyamat
dinamikus	2. térszerkezet (felépítés)
statikus	3. nem változó
konfiguráció	4. elektronikus hangokat előállító eszköz
mechanizmus	5. a hangképzés módja
szintetizátor	6. nyelvek közötti
interlingvális	7. mozgásban lévő

2. A szöveg illusztrációjával kapcsolatban dönts el, hogy igaz vagy hamis az állítás! Húzd alá a hamisakat! 7/

statikus kép röntgenfelvétel anatómiai felépítés csak kézzel készült hangképző szervek

Lotz János készítette

Bolla Kálmán készítette

3. Kizárólag a szöveg alapján számold össze a mennyiségeket! 3/

Ennyi férfi foglalkozott az artikulációs röntgenfelvételekkel.

Ennyi nyelven végeztek artikulációs vizsgálatot a kutatók.

Ennyi szervünk vesz részt a hangképzésben.

4. Fejezd be a mondatokat a szövegből származó idézetekkel!

3/

Az adatok segítségével megvalósulhatnak olyan mesterséges eszközök, melyek

.....

A magyar hangok képzésmódjának leírása támogatja a

.....

A hangok képzésmódjának leírása és a technika révén lehetőség nyílik

.....

Összesen 20 pont.

Elért pontszám:

Helyesírási feladatok

1. Alkoss szóösszetételeket vagy szószerkezeteket az alábbi szavakból! Írd be őket a táblázat megfelelő helyére! **16/**

úti+társ, nagy+fokú, befogadó+képesség, Shakespeare+dráma, állást+foglal, Petőfi+kultusz, Grammy+díj, sós+perec, Erzsébet+híd, előadó+művészet, rúg+kapál, hánya+veti, örökön+örökké, kérve+kéri, URH+adás, Duna+híd

Egybeírjuk	Különírjuk	Kötőjellel írjuk

2. Írj három tetszőleges, de különböző típusú példát arra az esetre, amikor a helyesírási szabályzat megengedő, vagyis amikor egy ugyanarra a dologra vonatkozó kifejezés többféleképpen leírva is helyes! **3/**

pl.: pacemaker/pésméker (Ebbe a típusba tartozó másik példa is elfogadható az egyik megoldásként.)

a) _____

b) _____

c) _____

3. Húzd alá a szövegbe illő, helyesen írt formát!

10/

Gyuri nagyon boldog, mert Saci hozzá ment/hozzáment feleségül, nem Robihoz. Robi ezért neki ment/nekiment Gyurinak. Rá gondolni/rágondolni is rossz, mi történhetett volna, ha nem jön egy rendőr, aki az iránt/aziránt érdeklődött, minden rendben van-e. Állítólag Robi ekkor oda ment/odament Gyurihoz, és közölte, hogy akkor ő félre áll/félreáll, ő miatta/őmiatta ne legyenek boldogtalanok. E szerint/eszerint a hír szerint Robiban megvan a jóra való/jóraláló törekvés. Ez a történet fenn maradt/fennmaradt a családi legendáriumban.

4. Pótold a hiányzó kezdőbetűket!

5/

__merikai __gyesült __llamokbeli

__rs __ezer __éri

__rszágos __etőmag-__ermeltető __s -__llátó __állalat

__olnoki II. __ámú __ltalános __skola

__eleti __ályaudvari

5. Oldd meg a következő szóegyenleteket! Írd le az így kapott alakokat helyesen!**10/**

Marseille+i _____

Nagy Medve+beli _____

József Attila+k _____

Loire+on _____

Balzac+val _____

Goethe+s _____

Anjou+k _____

Walter Scott+s _____

Peugeot+t _____

USA+val _____

6. Pótold a hiányzó l betűt!**8/**

mi __iméter, á __hatatos, zölde __, lehe __et, flane __, má __ik, venti __átor, bagate __

7. Pótold a hiányzó –ü/-ú betűt!**8/**

b __ntet, __zér, d __lékeny, f __zér, megsz __ntet, t __nékeny, t __rtőztet, __zelmek

Elérhető pontszám: 60 pont**Elért pontszám: _____**